

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Кафедра психології

Методичні вказівки
до організації науково-дослідницької
діяльності студентів та написання
дипломних робіт
для студентів денної та заочної форми навчання
напряму підготовки 6.030103 «Практична психологія» та
спеціальності 053 «Психологія»

Мукачево
МДУ 2017

УДК 159.9(072)(079.2)(075.8)
М54

*Розглянуто та рекомендовано до друку науково-методичною
радою Мукачівського державного університету
протокол № 6 від 14.11. 2017 р.*

*Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології
протокол № 3 від 11.10.2017 р.*

Укладачі:

Корнієнко І.О. – канд. психол. н., доцент кафедри психології;

Березовська Л.І. – канд. психол. н., доцент кафедри психології;

Барчій М.С. – ст. викладач кафедри психології.

Рецензент: к. філол. н., доцент Герцовська Н.О.

Методичні вказівки до організації науково-дослідницької діяльності студентів та написання дипломних робіт для студентів денної та заочної форми навчання напряму підготовки 6.030103 «Практична психологія» та спеціальності 053 «Психологія» / укладачі І.О. Корнієнко, Л.І. Березовська, М.С. Барчій. – Мукачево: МДУ, 2017. – 36 с. (1,8 др. арк.)

Методичні вказівки розкривають питання організації написання дипломних робіт студентами освітнього ступеня «Бакалавр» напряму підготовки «Практична психологія» та «Магістр» спеціальності «Психологія». Дані вказівки висвітлюють мету і завдання студентських науково-дослідних робіт, вибір теми, організацію емпіричного дослідження, зміст розділів, вимоги до оформлення, порядок захисту та критерії оцінювання дипломних робіт.

Адресовано студентам, науково-педагогічним працівникам.

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка	4
2. Зміст та структура дипломної роботи	4
3. Робота над літературними джерелами	8
4. Проведення емпіричного дослідження	10
5. Написання та оформлення основної частини дипломної роботи	11
6. Оформлення списку використаних джерел	13
7. Оформлення додатків	14
8. Порядок захисту дипломної роботи	14
9. Критерії оцінювання дипломної роботи	17
ДОДАТКИ	
Додаток А. Зразок оформлення титульної сторінки дипломної роботи	19
Додаток Б. Приклад оформлення змісту	20
Додаток В.1. Зразок оформлення посилань на використані джерела	21
Додаток В.2. Оформлення бібліографічного опису згідно ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1-2003, ІДТ)»	23
Додаток В.3. Приклад оформлення списку використаних джерел	29
Додаток Д. Подання голові державної екзаменаційної комісії щодо захисту дипломної роботи	32
Додаток Е. Завдання на дипломну роботу	34

1. Пояснювальна записка

Дипломна робота є формою науково-дослідницької діяльності студента і має на меті формування навичок проведення теоретичних та прикладних досліджень.

Дипломна робота виконується за визначеною і погодженою з керівником темою. Тематика дипломних робіт повинна відповідати завданням підготовки студента до самостійної діяльності і мати тісний зв'язок з практичними потребами діяльності. Керівництво дипломними роботами здійснюється викладачами кафедри психології.

Студентам при написанні дипломної роботи необхідно оволодіти категоріальним апаратом психологічних дисциплін; ознайомитись з науковою літературою обраної тематики – виявити дискусійні питання та невисвітлене коло проблем; показати вміння аргументувати власну точку зору, узагальнювати, систематизувати та аналізувати отримані дані; забезпечити необхідний стиль викладу матеріалу, правильно оформити роботу.

Дипломна робота є завершальним етапом освіти випускника вищого навчального закладу. Написання дипломних робіт має на меті систематизувати, закріпити, розширити теоретичні та практичні знання зі спеціальності, виявити навички застосування цих знань при вирішенні конкретних наукових завдань. Майбутнім фахівцям важливо розвивати навички самостійної роботи, опанувати методику дослідження та експериментувати, з'ясувати підготовленість до науково-дослідницької роботи.

2. Зміст і структура дипломної роботи.

Структура дипломної роботи (ступінь «Бакалавр»).

титульний аркуш;

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ I ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ

РОЗДІЛ II ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ В СУЧАСНИХ
УМОВАХ

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Структура дипломної роботи (ступінь «Магістр»).

титульний аркуш;

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ I ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ

Висновки до розділу I.

РОЗДІЛ II ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ В СУЧАСНИХ
УМОВАХ

Висновки до розділу II.

РОЗДІЛ III ФОРМУЮЧИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ АБО КОРЕКЦІЙНА ПРОГРАМА

Висновки до розділу III.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Титульний аркуш дипломної роботи містить найменування навчального закладу; кафедри, де виконувалась робота; тему дипломної роботи; прізвище, ініціали автора роботи, курс, групу та напрям підготовки (спеціальність), за яким навчається студент; прізвище, ініціали наукового керівника та рецензента; місто і рік виконання дипломної роботи (див. додаток А).

ЗМІСТ подають на другій сторінці дипломної роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки), зокрема, вступу, розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків та ін. (див. додаток Б).

У **ВСТУПІ** обґрунтовується актуальність обраної теми, її особливості, значущість з огляду на соціальні потреби суспільства та розвиток конкретної галузі науки або практичної діяльності. Вступ (окремі пункти попередньо визначаються на першій консультації з науковим керівником, остаточно оформлюється вступ після завершення роботи, як результати роботи описуються такі пункти, як практична значущість, публікації тощо) розкриває сутність і стан наукової проблеми (задачі) та значущість, підстави і вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження. Структурні компоненти вступу, як загальну характеристику дипломної роботи, далі подають в рекомендованій нижче послідовності (висвітлення кожного зі вказаних пунктів слід розпочинати з абзацу, назву висвітлюваного пункту фіксувати та виділяти напівжирним шрифтом):

- **Актуальність дослідження.**
- **Мета дослідження.**
- **Завдання дослідження.**
- **Об'єкт дослідження.**
- **Предмет дослідження.**
- **Методи дослідження.**
- **База дослідження.**
- **Практичне значення одержаних результатів.**
- **Публікації, виступи на конференціях за час навчання (при наявності).**

Актуальність дослідження.

Шляхом критичного аналізу та порівняння з існуючими розв'язаннями проблеми (наукової задачі) обґрунтовують актуальність та доцільність даної наукової роботи.

Мета дослідження.

Мета дипломної роботи має формулюватись максимально лаконічно, але повно (власне формулюванню передують такі конструкції: «Мета роботи полягає в ...», «метою дипломної роботи передбачено», «цим визначається мета дипломної роботи» та ін.). Як приклад мета може бути сформульована таким чином: «Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні та емпіричному розгляді переживання депресивних станів людей похилого віку і корекційно-методичному плануванні роботи з ними в умовах лікувального закладу».

Завдання дослідження.

На конкретні завдання у досягненні поставленої мети, що вирішуються автором, вказують одиниці на зразок: «мета роботи передбачає розв'язання таких завдань:», «мета дослідження визначає її основні завдання» та ін. Формулювання завдань дипломної роботи подається із нумерацією. Кожне положення зручніше починати зі слів: виявити, з'ясувати, описати, визначити, встановити, здійснити, сформулювати, висвітлити, показати тощо. До нашого варіанту мети дипломної роботи завдання дослідження мають вигляд:

1. Проаналізувати зміст проблеми в науковій літературі.

2. Виявити особливості переживання депресивних станів у людей похилого віку.

3. Дослідити взаємозв'язки між порівневим вираженням переживання депресивних станів у людей похилого віку та специфічними симптомокомплексами їх якостей особистості.

4. Розробити психолого-медичні засоби корекційної роботи з людьми похилого віку в умовах виходу на пенсійний відпочинок.

Об'єкт і предмет дослідження.

Об'єктом виступає та сторона дійсності, на яку спрямована дана наука. Часто об'єкт фіксується у самій назві науки, але в силу того, що наука не в змозі вичерпно описати свій об'єкт, то вона обмежує сферу своїх інтересів. Об'єкт дослідження - це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обране для вивчення.

Предмет дослідження складає та сторона чи сторони, якими в ній представлений об'єкт науки, тобто предмет дослідження міститься в межах об'єкта. Предмет не фіксує всіх сторін об'єкту, але може включати те, що виступає відсутнім в об'єкті.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага автора дипломної роботи, оскільки предмет дослідження визначає тему наукової роботи, яка визначається на титульному аркуші як її назва.

Виділення об'єкту та предмету наукового дослідження дає можливість визначити мету дослідження.

Методи дослідження.

Автор подає перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Перераховувати їх потрібно не відірвано від змісту

роботи, а коротко визначаючи, що саме досліджувалося тим чи іншим методом. Наприклад:

Методи дослідження: теоретичний аналіз і систематизація науково-теоретичних та методичних джерел; організаційні методи (метод порівняння та поперечного зрізу); емпіричні методи (стандартизовані методики, спостереження, бесіди); методи обробки та інтерпретації даних (кількісні та якісні із застосуванням методів математичної статистики).

База дослідження.

Вказується навчальний заклад чи виробництво, організація (чи декілька), залежно від того де проводилося дослідження, місто (село), область, кількісний і якісний склад вибірки досліджуваних.

Практичне значення отриманих результатів.

Практичне значення дипломної роботи полягає у можливостях наукового використання результатів дослідження та у рекомендаціях щодо їх використання.

Публікації за час навчання.

Автор дипломної роботи вказує публікації у фахових виданнях, статті, тези та наукові повідомлення як результат участі у конференціях, семінарах тощо. Дані подає згідно з вимогами до оформлення бібліографічного опису списку джерел.

Загалом вступ повинен віддзеркалювати ту теоретичну роботу, яку автор провів з врахуванням рекомендацій, що наводяться нижче, де висвітлюється система роботи з науковими джерелами. Окрім цього, тут важливо здійснити теоретичне обґрунтування проблеми та оцінити ступінь практичної значущості дослідження.

У **РОЗДІЛІ I** наводяться основні теоретичні дослідження з теми, зазначається, хто з учених вивчав дану проблему, які ідеї висловлював. Визначаються сутність (основний зміст) проблеми, основні чинники (фактори, обставини), що зумовлюють розвиток явища або процесу, який вивчається. Наводиться перелік основних змістових аспектів проблеми, які розглядалися вченими. Визначаються недостатньо досліджені питання, з'ясовуються причини їх слабкої розробленості.

У **РОЗДІЛІ II** дається ґрунтовний аналіз сучасного експериментального стану щодо вивчення проблеми. Особлива увага приділяється виявленню нових ідей та гіпотез, експериментальним даним, новим методикам, оригінальним підходам до вивчення проблеми. У цьому розділі аналізуються результати емпіричного дослідження проблеми (У роботах бакалавра рекомендовано використати як мінімум один вид статистичного аналізу; у роботах магістра статистичний аналіз є обов'язковим).

У **РОЗДІЛІ III** обґрунтовується необхідність застосування формуючого експерименту, відповідно до результатів експерименту надаються певні практичні рекомендації. У роботах магістра застосовуються статистичні

математичні методи перевірки ефективності психокорекційних та розвивальних впливів.

У **ВИСНОВКАХ** узагальнюються результати теоретичного та емпіричного (ступінь «Бакалавр») експериментального (ступінь «Магістр») дослідження. Висловлюються власні думки щодо перспектив дослідження проблеми.

До **СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ** включають публікації переважно останніх 5-10 років. Особливу цінність мають роботи останнього року.

У **ДОДАТКАХ** наводяться допоміжні формули, таблиці, схеми, графіки, діаграми, зразки документів, якщо вони суттєво полегшують розуміння роботи (ступінь «Бакалавр», «Магістр»); корекційно-розвивальні програми (ступінь «Магістр»).

В дипломну роботу слід вкласти конверт (для розміщення допуску до захисту, відгуку наукового керівника, рецензії на дипломну роботу та диску з електронною версією дипломної роботи).

3. Робота над літературними джерелами

Робота над темою, як правило, починається з ретельного пошуку і аналізу джерел, опублікованих з теми дослідження. Джерелом таких відомостей є каталоги бібліографічних відділів бібліотек, реферативні і бібліографічні видання. На основі цих даних студент складає перелік книг, збірників, журнальних статей, які необхідно опрацювати при підготовці дипломної роботи. Пріоритет рекомендується надавати найновішій літературі оглядового характеру, яка дає можливість звзити напрямки теоретичного пошуку. Кожне джерело рекомендується записувати на окрему бібліографічну картку, що полегшує роботу з літературою.

Теоретичний варіант роботи передбачає визначення завдань дослідження до початку вивчення літератури. Вони можуть бути сформульовані в загальному плані: вивчити публікації. При першому читанні складається загальне враження про роботу.

Аналіз літератури включає:

- загальне ознайомлення з джерелом в цілому.
 - уважне читання вдруге окремих розділів, що дає можливість виділити основний зміст, що і заноситься в даний конспект.
 - складання конспекту або виписки основних положень, цитат.
- Конспект повинен бути коротким, ясним, повним і точним. Ясність і короткість викладу не повинні суперечити вимогам повноти і точності, без яких конспект перетворюється в записи з приводу прочитаної книги. Для досягнення більшої

точності основні положення роботи необхідно записувати в формулюванні автора, вказуючи сторінку, на якій викладена думка, яка записується. Повнота конспекту досягається за рахунок фіксації основних положень роботи, відтворення логіки авторського викладу матеріалу.

Вся опрацьована література повинна бути систематизована і узагальнена в теоретичному розділі дипломної роботи. Особливою умовою фактичного матеріалу, що подається у науковій роботі є цитати, що органічно вписуються в текст дипломної роботи при аналізі позицій автора. їх використовують з метою аргументації, точності передачі думки автора першоджерела, для ідентифікації поглядів при порівнянні різних точок зору тощо. Цитата - (лат. Cito - наводжу, проголошую) – дослівний фрагмент тексту, чийсь слова, що наводяться письмово, органічно доповнюючи текст роботи. Цитати є необхідною опорою автора роботи в процесі аналізу та синтезу інформації і для підтвердження окремих суджень, які висловлює студент. Відштовхуючись від них, можна створити систему переконливих доведень, доказів, необхідних для об'єктивної характеристики явища, яке спостерігається і досліджується. Нерідко автори досліджень вдаються до цитувань авторитетів у конкретній галузі знань для посилення своєї позиції. Водночас утрата чуття міри у використанні цитат може суттєво зашкодити дипломній роботі. Тому завжди, перед тим, як вдатися до цитування, автор повинен під різними кутами зору перевірити його доцільність, уникати псевдотлумачень джерел.

Окрім прямого цитування, часто застосовують переказ тексту першоджерела, що теж нерідко призводить до викривлення його змісту, тому текст-інтерпретація має бути ретельно звірений із першоджерелом. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу з наукової праці може спотворити зміст, закладений автором. Тому слід бути особливо уважним у забезпеченні аргументації наукових позицій автором роботи через використання посилань.

Умовно, існуючі посилання на використані джерела можна поділити на три основних види:

- Для обґрунтування положень теоретичного аналізу, вибору методів дослідження необхідно вказати в тексті роботи номер джерела із списку літератури у квадратних дужках. Наприклад: [17].
- При непрямому цитуванні (переказі, викладенні думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, конкретним щодо оцінювання його висновків і давати відповідне посилання на джерело. Наприклад [25].
- При дослівному цитуванні після номеру джерела (через кому) вказується також номер сторінки, з якої дана цитата. Наприклад, [17, с. 125] означає, що дана цитата наведена на 125-ій сторінці джерела, яке описане в списку під номером 17.
- При посиланні автора наукової роботи на думку ряду науковців подаються номери джерел і розділяються вертикально крапкою з комою. Наприклад: [2; 4; 7; 18; 24; 33].

Приклад оформлення посилань на використані джерела наведено в додатку В.1.

4. Проведення емпіричного дослідження

В дипломній роботі передбачається проведення емпіричного дослідження, яке складається з наступних етапів:

- постановка проблеми, визначення предмета вивчення, мети, і завдань та уточнення головних понять;
- визначення емпіричних об'єктів дослідження (вибірка);
- розробку програми та методики конкретного дослідження;
- випробування методики (пілотажне, пробне дослідження), її вдосконалення, перевірку надійності авторських методик;
- збір первинної інформації, яке супроводжується контролем надійності та вірогідності одержаних даних;
- якісну та кількісну обробку зібраних результатів;
- інтерпретацію та пояснення результатів, формулювання висновків дослідження.

Першим етапом цього виду роботи є формулювання задач дослідження (на основі аналітичного огляду літератури). Наступним кроком буде вибір студентом методів і конкретних методик емпіричного дослідження. Емпіричне дослідження може включати спостереження, експериментальні і кореляційні методи, дослідження продуктів діяльності, проведення бесід або інтерв'ю та інших методів. Вибір і обґрунтування адекватних методів дослідження є важливим і відповідальним етапом при проведенні емпіричного дослідження.

Оволодіння певною експериментальною методикою дає можливість знаходження меж застосування тієї або іншої методики і розробки її варіантів; можливість статистичного виявлення середніх значень; виявлення статистичних зв'язків між окремими особливостями, які вивчаються. Науковою метою тут може бути одержання нової і перевірка існуючої інформації.

Після розробки плану емпіричного дослідження часто рекомендується проведення невеликого пілотажного дослідження на обмеженій групі обстежуваних. Таке дослідження дає змогу висунути чи уточнити гіпотези дослідження, виявити можливі труднощі, освоїти вибрані методики, оперативно скоректувати план досліджень, оптимізувати форми фіксації результатів. Пробний експеримент дає також можливість перевірити надійність вибраних методів дослідження, доступність інструкцій, придатність експериментального матеріалу, розробити критерії аналізу результатів дослідження.

Заключним етапом емпіричного дослідження є обробка його результатів та здійснення кількісного та якісного аналізу.

Результати кількісного аналізу оформлюються у вигляді зведених таблиць, можуть ілюструватись графіками і діаграмами. Всі таблиці надписуються, нумеруються. Представлена в таблиці інформація повинна бути

зрозумілою і при необхідності супроводжується поясненнями в тексті дипломної роботи.

Таблиці, які виконують пояснювально-ілюстративну функцію можуть використовуватись безпосередньо в тексті дипломної роботи. Таблиці з великими обсягами даних доцільно наводити в додатках.

Основна мета дослідження полягає в розкритті суті виявлених феноменів, встановлених причинно-наслідкових і кореляційних зв'язків, їх інтерпретації та поясненні. Ця мета досягається шляхом якісного аналізу отриманих даних.

На основі узагальнених результатів якісного аналізу і співставленні їх з завданнями дослідження студент формулює відповідні висновки. Це заключна частина дипломної роботи. У ній автор перераховує основні положення, які викладалися і доводилися у роботі. Висновки повинні бути короткими і змістовними.

Емпіричний розділ дослідження повинен відображати специфіку роботи в межах наукової галузі.

5. Написання та оформлення основної частини дипломної роботи

Основна частина дипломної роботи складається з розділів і підрозділів, (рідше ще й пунктів, підпунктів). Кожний розділ починають з нової сторінки. Розділи дипломної роботи повинні за своєю назвою, структурою, змістом відповідати завданням дослідження поставленої проблеми. Кожен розділ повинен містити короткі висновки, які узагальнюють результати дослідження, отримані автором. В розділах основної частини подають:

- Огляд літератури за темою та вибір напрямків досліджень;
- Виклад загальної методики та основних методів досліджень;
- Емпіричну частину і методики досліджень;
- Відомості про проведені теоретичні та емпіричні (ступінь «Бакалавр») або експериментальні (ступінь «Магістр») дослідження;
- Аналіз і узагальнення результатів досліджень.

В першому розділі, як правило, викладаються результати теоретичного аналізу проблеми дослідження. В другому розділі найчастіше обґрунтовуються завдання і методи дослідження, вказуються особливості проведення дослідження, обґрунтовуються і детально описуються нові, нестандартні процедури дослідження; описуються результати кількісного та якісного аналізу даних, отриманих в процесі дослідження. В третьому розділі подаються опис та результати формуючого експерименту; або програму корекції або розвитку з відповідними результатами експериментального дослідження; рекомендації, поради, що побудовані на підставі проведеного дослідження.

У висновках дається стислий виклад результатів дослідження, а також можуть надаватись рекомендації з практичного використання його результатів. Кожен з таких висновків – це чітка відповідь на поставлене в дослідженні завдання (слід звіритися із завданнями, визначеними у вступі до наукового

дослідження). У висновках вказується, які з поглядів на проблему отримали підтвердження, а які вимагають подальшого уточнення. У висновках також обґрунтовується, чи ставиться під сумнів необхідність і перспективність подальшого дослідження проблеми, пропонуються нові напрямки, які виявились в ході проведеного дослідження.

Таблиця 1.

Обсяг дипломної роботи в межах основного тексту.

Вид дипломної роботи	Кількість сторінок	Кількість процитованих джерел
Ступінь «Бакалавр»	50	30-40
Ступінь «Магістр»	100	50-80

Обсяг роботи повинен відповідати вимогам, зазначеним у таблиці 1.

Робота друкується шрифтом Times New Roman, 14 шрифтом (28-30 рядків на сторінку). Параметри сторінки: 3 см зліва, 1 см справа, та по 2 см зверху та знизу, абзацний відступ – 1,25 см, міжрядковий інтервал – 1,5.

Дипломна робота повинна бути зброшурована і мати міцну палітурку.

Титульна сторінка оформляється за зразком, що додається в додатку А. На другій сторінці подається зміст роботи (див. додаток Б). Вступ повинен складати 3-5 сторінок.

Текст основної частини дипломної роботи поділяється на розділи, підрозділи (пункти та підпункти). Заголовки структурних частин дипломної роботи друкують великими літерами, по центру. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу (по лівому краю). Крапку в кінці заголовка не ставлять. Відстань між заголовком (за виключенням заголовку пункту) та текстом повинна дорівнювати 1-2 інтервали.

Кожну структурну частину дипломної роботи треба починати з нової сторінки. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака «№». Першою сторінкою дипломної роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок, але номер сторінки не ставлять; на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують в межах кожного розділу. Номер підрозділу (Наприклад: «2.3») складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу. У кожному розділі може бути щонайменше два підрозділи. Пункти (Наприклад: «1.2.3») нумерують за таким же самим принципом в межах кожного підрозділу.

Ілюстрації (схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати в дипломній роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці.

Таблицю або будь-яку ілюстрацію, розміри яких більше формату А 4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або у додатках.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за виключенням ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатись з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією посередині.

Таблиці нумерують за тим же самим принципом. Слово «Таблиця» та її номер розміщують по правому краю над таблицею. В наступному рядку подається малими літерами з першої великої посередині назва таблиці. При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) пишуть: «продовження табл.» і вказують її номер.

Формули в дипломній роботі так само нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правої сторони аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) – перша формула третього розділу.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони дані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнту потрібно подавати з нового рядка. Рівняння і формули потрібно виділяти з тексту вільними рядками, в кінці формули пишеться слово «де» без двокрапки.

У тексті дипломної роботи повинні бути посилання на ілюстрації, таблиці і формули.

6. Оформлення списку використаних джерел

Список використаних джерел складається на основі робочої картотеки і відображає обсяг використаних джерел та ступінь вивченості досліджуваної теми, є «візитною карткою» автора роботи, його професійним обличчям, свідчить про рівень володіння навичками роботи з науковою літературою та іншими інформативними джерелами, які цитувалися в науковому дослідженні. «Список...» повинен містити бібліографічний опис джерел, використаних студентом під час роботи над темою.

Використані автором джерела подаються у списку, який слідує за висновками до дипломної роботи. Літературні джерела розміщуються в списку в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків.

Відомості про джерела, включені до списку, необхідно давати до вимог міждержавних і державного стандартів з обов'язковим наведенням назв праць. У «Списку...» можуть вказуватися тільки всі опрацьовані наукові джерела, на які є посилання в основному тексті дипломної роботи.

Список використаних джерел оформляється згідно ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1-2003, ІДТ)» (див. додаток В.2). Приклад оформлення списку використаних джерел подано у додатку В.3.

7. Оформлення додатків

Після списку використаних джерел до дипломної роботи включаються додатки. Кожний додаток повинен починатись з нової сторінки. Посередині рядка малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток (великі літери української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь).

Вимоги до оформлення таблиць, рисунків, формул аналогічні до вимог оформлення в основній частині роботи.

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи і підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад: А.2 - другий розділ додатка А; В.3 - перший підрозділ третього розділу додатка В.

8. Порядок захисту дипломної роботи

На дипломну роботу науковий керівник пише відгук, в якому вказує на актуальність обраної проблеми дослідження, позитивні сторони роботи і самостійність виконання студентом дипломної роботи, а також аналізує недоліки роботи, оцінює структуру, зміст, форму і ступінь розкриття тих чи інших питань, використання статистичних та фактичних даних, оформлення роботи, дає конкретні рекомендації.

Після прочитання роботи науковим керівником робота може бути допущена до захисту. Відгук наукового керівника, а також його зауваження на сторінках тексту дипломної роботи є орієнтиром у підготовці до попереднього захисту роботи. У відгуку наукового керівника дається попередня оцінка у формі висновку: «Робота може бути допущена до захисту з оцінкою (3, 4, 5)» або «Робота не може бути допущена до захисту». Завершується висновок наукового керівника зазначенням ступеня відповідності дипломної роботи вимогам до дипломних робіт.

На дипломну (ступінь «Бакалавр») роботу дається рецензія; дипломну (ступінь «Магістр») роботу дається зовнішня рецензія. Рецензентом призначають спеціаліста тієї галузі, з тематики якої виконано дослідження. Дані про рецензента: його прізвище, ім'я по батькові, назва кафедри та назва навчального закладу, в якому працює рецензент вказуються по завершенню тексту рецензії. Підпис рецензента завіряється печаткою навчального закладу (установи), де працює рецензент.

Окрім позитивних якостей дипломної роботи, зазначають і її недоліки. Обсяг рецензії становить від 1-2 сторінки друкованого тексту.

Доцільно скористатися наступною схемою:

- Актуальність обраної теми і доцільність її розробки;
- Позитивні сторони роботи;
- Використання сучасних форм і методів дослідження;
- Практична цінність висновку та пропозицій, які зроблені в роботі;
- Недоліки, які на погляд рецензента, має робота, а також ступінь їх впливу на роботу в цілому;
- Загальна оцінка підготовленості автора наукової праці до самостійної роботи як фахівця з відповідної спеціальності;
- Рекомендована оцінка за чотирибальною шкалою, з приписом: «за умови успішного захисту».

Стиль рецензії має відповідати нормам, прийнятим для наукових відгуків, тобто бути доброзичливим, але принциповим. Рецензія може містити ту кількість зауважень, на які заслуговує з точки зору рецензента. Відносно автора роботи речення слід будувати в третій особі минулого часу («студент поставив..., розкрив.... довів...»); до самої роботи – в теперішньому часі («робота містить..., розкриває... тощо»).

Рецензію як аргументований критичний огляд переваг і недоліків роботи оголошують на засіданні екзаменаційної комісії під час обговорення результатів її захисту. Зміст рецензії доводять до відома автора дипломної роботи не пізніше одного-двох днів до захисту, щоб він міг заздалегідь підготуватися до зауважень рецензента (прийняти або доказово спростувати їх).

Завершену дипломну роботу разом із висновками наукового керівника і рецензією спеціаліста передають до екзаменаційної комісії. На її засіданні відбувається захист дипломної роботи за традиційною процедурою. Головним документом, яким під час захисту послуговується студент (зачитує або переказує його), є компонент його доповіді та матеріали візуального супроводу.

Додатково до відгуку наукового керівника та рецензента у складі дипломної роботи надаються: подання голові екзаменаційної комісії щодо захисту дипломної роботи (додаток Д); завдання на дипломну роботу (додаток Е).

Підготовка студента до виступу на засіданні екзаменаційної комісії. Напередодні захисту дипломної роботи студент повинен підготувати доповідь, яку йому належить оприлюднити на засіданні екзаменаційної комісії. Зміст доповіді покликаний розкрити суть, теоретичне й практичне значення результатів здійсненої дипломником дослідницької аналітичної роботи.

Структурно доповідь складається з трьох частин, кожна з яких поділяється на самостійні смислові блоки, які повинні бути логічно взаємопов'язаними, репрезентувати єдність, що сукупно характеризує зміст здійсненого дослідження.

Перша (вступна) частина доповіді в основному повторює вступ дипломної роботи. Рубрики її відповідають тим змістовим аспектам, якими охарактеризовано актуальність обраної теми, описано наукову проблему,

сформульовано мету роботи. У ній репрезентують методи, за допомогою яких отримано фактичний матеріал дослідження, а також розвивають і коментують загальну структуру дипломної роботи.

Наступна – друга частина доповіді є найбільшою за обсягом. Головне її завдання – послідовно, згідно з логікою дослідження, охарактеризувати кожний розділ дипломної роботи, звернувши особливу увагу на підсумкові результати і на критичні порівняння та оцінки.

Закінчується доповідь заключною, частиною, яку формують, орієнтуючись на текст висновків роботи. У ній наводять загальні висновки, не повторюючи узагальнень, зроблених при характеристиці розділів основної частини.

Текст доповіді можуть супроводжувати презентація та/або додаткові матеріали (схеми, таблиці, графіки, діаграми), які автор використовує для підтвердження своєї позиції, обґрунтування висновків, запропонованих рекомендацій.

Після укладення тексту виступу доцільно підготувати відповіді на питання, зауваження та побажання, наявні у відгуку наукового керівника та рецензента.

Починати відповідь на кожне запитання слід фразою «Дякую за поставлене запитання...» та відповідати від третьої особи множини: «Ми вважаємо...», «На нашу думку...» тощо. Відповіді мають бути короткими, чіткими й добре аргументованими. У них можна посилатися на текст роботи, що надає їм більшої переконливості, підкреслює достовірність результатів дослідження.

Доповідь студента не повинна перевищувати за часом 10-15 хвилин.

Оцінка дипломної роботи залежить від змісту, переконливості доповіді, її презентації на засіданні екзаменаційної комісії, компетентності відповідей на поставлені запитання.

Захист дипломних робіт відбувається на засіданнях екзаменаційної комісії, порядок яких регламентується «Положенням про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах».

Захист дипломної роботи здійснюється публічно. За своїм характером він є науковою дискусією, що відбувається у вимогливій, принциповій і водночас доброзичливій атмосфері з дотриманням вимог наукової етики. Головні його критерії стосуються аналізу достовірності, обґрунтованості зроблених у дипломній роботі висновків і рекомендацій.

Процедура публічного захисту дипломної роботи включає:

- повідомлення про роботу студента, відгук наукового керівника та рецензії секретарем екзаменаційної комісії;
- доповідь студента про зміст роботи;
- запитання до автора і відповіді студента на запитання членів комісії із захисту дипломної роботи та осіб, присутніх на захисті;
- відповіді студента на зауваження зроблені науковим керівником та рецензентом;

- розгорнута дискусія, у якій мають право брати участь всі присутні у залі;
- заключне слово студента;
- рішення комісії про оцінку роботи.

Захист дипломної роботи фіксується в протоколі екзаменаційної комісії. Оцінка з роботи виставляється на закритому засіданні екзаменаційної комісії і оголошується її головою студенту і всім присутнім на відкритому засіданні. Студент, який на захисті дипломної роботи отримав незадовільну оцінку, відраховується з вищого навчального закладу і йому видається академічна довідка.

Коли захист дипломної роботи виявився незадовільним, екзаменаційна комісія встановлює, чи може студент подати на повторний захист ту ж тему з доопрацюванням, чи він зобов'язаний опрацювати нову тему, визначену відповідною кафедрою.

Результати захисту дипломної роботи оцінюються за чотирибальною шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», з урахуванням якості виконання всіх частин дипломної роботи та рівня її захисту.

9. Критерії оцінювання дипломної роботи

Захист випускової роботи оцінюється за наступними критеріями:

1. Формулювання вступних положень дослідження (об'єкт, предмет, мета, завдання, методологія).
2. Повнота аналізу теоретичної частини.
3. Повнота аналізу практичної частини.
4. Обґрунтованість висновків та їх відповідність меті, завданням.
5. Чіткість та логічність викладу суті дослідження, презентація виступу.
6. Правильність оформлення роботи, списку літератури, додатків.
7. Обґрунтованість відповідей на запитання комісії.

Кожен вказаний критерій оцінюється за національною шкалою.

У підсумку підраховується середньозважене (в даному випадку середньозважене рівне середньоарифметичному). Підсумкова оцінка виставляється за шкалами: національною, 100 бальною, ECTS і фіксується у протоколах засідання екзаменаційної комісії.

Оцінки, виставлені зовнішніми рецензентами та відгук керівника на випускову роботу носить рекомендаційний характер.

Рекомендована оцінка керівника включає наступні критерії:

1. Актуальність дослідження.
2. Повнота аналізу теоретичної частини.
3. Повнота аналізу практичної частини.
4. Обґрунтованість висновків і рекомендацій.

Правильність оформлення роботи, списку літератури, додатків.

Оцінка за дипломну роботу виставляється в залікову книжку студента та заноситься в екзаменаційну відомість екзаменаційної комісії і засвідчується підписами всіх членів екзаменаційної комісії.

Відповідь на вказані критерії оцінюється наступним чином:

«Відмінно» виставляється за дипломну роботу, яка носить дослідницький характер, оформлена за вимогами, матеріал викладено логічно і послідовно з відповідними висновками за результатами теоретичного та практичного дослідження. Робота має позитивні відгуки наукового керівника та рецензента. При її захисті студент показує глибокі знання з питань теми, оперує даними дослідження, вносить пропозиції за темою дослідження, під час доповіді вміло використовує презентацію, впевнено і докладно відповідає на поставлені запитання.

«Добре» виставляється за дипломну роботу, яка носить дослідницький характер, оформлена за вимогами, матеріал викладено логічно і послідовно з відповідними висновками за результатами теоретичного та практичного дослідження. Робота має позитивні відгуки наукового керівника та рецензента. В рецензії рецензента є незначні зауваження. При захисті роботи студент показує знання з питань теми, оперує даними дослідження, під час доповіді використовує презентацію, відповідає на поставлені запитання. У структурі, мові і стилі роботи є лише незначні погрішності.

«Задовільно» виставляється за дипломну роботу, яка носить дослідницький характер, оформлена за вимогами, але має поверховий аналіз, матеріал викладено непослідовно та необґрунтовано. Робота має зауваження рецензента щодо змісту та методики. До захисту підготовлена презентація доповіді, але наочна інформація не завжди коментується. Основні тези роботи розкриті, але недостатньо обґрунтовані, нечітко сформульовано висновки, пропозиції і рекомендації. При захисті студент виявляє невпевненість, показує слабкі знання питань теми, не завжди дає вичерпні аргументовані відповіді на запитання.

«Незадовільно» виставляється за дипломну роботу, яка не носить дослідницького характеру, не має аналізу і не відповідає вимогам, які пред'являються до дипломних робіт. У роботі немає висновків або вони носять декларативний характер. У відгуках наукового керівника і рецензента є критичні зауваження. До захисту не підготовлена презентація доповіді. При захисті дипломної роботи студент відповіді припускає грубі помилки.

Кращі дипломні роботи можна відзначити та рекомендувати на конкурси студентських наукових робіт і до друку публікацій, написаних на їх основі, в студентських збірниках.

Зразок оформлення титульної сторінки дипломної роботи

(повне найменування вищого навчального закладу)

(назва факультету)

(повна назва кафедри)

Дипломна робота

(освітній ступінь)

на тему _____

Виконав: студент ___ курсу, групи _____
напряму підготовки (спеціальності)

(шифр і назва напряму підготовки, спеціальності)

(прізвище та ініціали)

Керівник _____

(прізвище та ініціали)

Рецензент _____

(прізвище та ініціали)

_____ - 20__ року

Приклад оформлення змісту

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВПЛИВУ СІМ'Ї НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ	
1.1. Вплив внутрішньосімейних відносин на формування особистості.....	8
1.2. Висвітлення проблеми взаємин батьків з дітьми підліткового віку в науковій літературі.....	19
1.3. Психологічні особливості підлітка	29
РОЗДІЛ II ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ВЗАЄМИН БАТЬКІВ З ДІТЬМИ ПІДЛІТКАМИ	
2.1. Організація і методика дослідження.....	35
2.2. Аналіз впливу виховання на батьківсько-дитячі взаємини.....	43
ВИСНОВКИ.....	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	61
ДОДАТКИ	

Зразок оформлення посилань на використані джерела

Різновидами простого плану є так звані описові, або картинні плани, де кожний пункт створює повний образ історичної події. Простий план може розкривати ознаки певного історичного поняття. Відомий методист П. В. Гора умовно називав такий план змістовно-історичним [32]. Складний план, або розгорнутий, передбачає крім уміння виділяти головне у змісті, ще й уміння розрізняти другорядне. Основу такого плану становить простий план, у якому певна частина пунктів, в свою чергу, пояснюється та уточнюється за допомогою системи підпунктів [7, с. 5-12].

Історія як наука займається вивченням фактів і явищ, а також з'ясуванням причин їх виникнення і розвитку. Основу історичної науки складають історичні поняття, оскільки сутність історичних явищ що пізнається людиною, знаходить своє вираження в поняттях. На уроках історії у учнів формується система понять [17; 32; 51; 57].

В методичній літературі представлені різні точки зору на класифікацію понять [12; 14; 17; 24; 28; 32; 57], але більшість методистів сходяться на двох критеріях визначення історичних понять [62, с. 15]: критерій за змістом; критерій за ступенем узагальнення.

Як бачимо, етапи засвоєння виділяються ними не за якісними змінами процесу пізнавальної діяльності, а «за результатами, продуктами, які відстають невідомої діяльності». «Процес становлення понять представляє собою поступовий підйом від орієнтування на ізольовані, зовнішні, випадкові ознаки до орієнтування на систему суттєвих ознак, які характеризують суть явища чи предмета» [91, с. 150]. Ми згодні з думкою Н. Ф. Тализіної, що вони являють собою процес засвоєння знань як рух від одних помилок до інших, що не відображає його психічної природи і не може вважатися адекватним навіть у застосуванні стихійно до складової пізнавальної діяльності [там таки, 237].

Великий матеріал по проблемах процесу засвоєння міститься у працях Н. А. Менчінської, Д. Н. Богоявленського і їх співробітників. В їх дослідженнях вказується на процеси аналізу і синтезу, абстракції і узагальнення як основних засобів розумової діяльності [9; 10; 69; 70]. Автори неодноразово вказують на необхідність дій і операцій суб'єкта при засвоєнні понять.

Наше дослідження спирається на принципи, викладені в проекті психологічної концепції проектування нових технологій навчання і розвитку дітей В. В. Рубцовим і ін. [84, с. 10-12].

Використовуючи і розвиваючи уявлення про те, що форми поняття об'єктивно існують в формах діяльності людини і в її результатах - доцільно створених предметах, ряд дослідників [35; 39; 48; 66; 67; 105; 106; 107; 109] прийшли до розуміння необхідності розгортання в навчанні спеціально організованої діяльності, відтворюючої для індивіда опору «стоячи за

науковими поняттями» практично-пізнавальних дій. Розгорнуті у працях цих авторів загальні філософсько-методичні положення дозволяють переглянути ряд традиційних уявлень про процес формування понять.

При порівнянні різних напрямків досліджень психологічних умов формування наукових понять можна сказати про принципову різницю трьох підходів.

Представники першого підходу [9; 12; 13; 53; 69; 83; 99] в якості джерел формування розумових дій і операцій і пов'язаних з ними понять розглядають процеси аналізу, синтезу, узагальнення і абстракції, які мають загальний характер і слугують психологічними умовами вирішення суб'єктом розумових задач.

Оформлення бібліографічного опису згідно ДСТУ ГОСТ 7.1:2006
 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила
 складання (ГОСТ 7.1-2003, IDT)»

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Василій Великий. Гомілії / Василій Великий ; [пер. з давньогрец. Л. Звонська]. — Львів : Свічадо, 2006. — 307 с. — (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV—V ст. ; № 14). 2. Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. — К. : Ін-т математики, 2006. — 111 с. — (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України ; т. 59). 3. Матюх Н. Д. Що дорожче срібла-золота / Наталія Дмитрівна Матюх. — К. : Асамблея діл. кіл : Ін-т соц. іміджмейкінгу, 2006. — 311 с. — (Ювеліри України ; т. 1). 4. Шкляр В. Елементал : [роман] / Василь Шкляр. — Львів : Кальварія, 2005. — 196, [1] с. — (Першотвір).
Два автори	1. Матяш І. Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині : історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. — К. : Києво-Могилян. акад., 2005. — 397, [1] с. — (Бібліотека наукового щорічника "Україна дипломатична" ; вип. 1). 2. Ромовська З. В. Сімейне законодавство України / З. В. Ромовська, Ю. В. Черняк. — К. : Прецедент, 2006. — 93 с. — (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката) (Матеріали до складання кваліфікаційних іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю ; вип. 11). 3. Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. — Львів : Растр-7, 2007. — 375 с.
Три автори	1. Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Акофф Р. Л., Магидсон Д., Эддисон Г. Д. ; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. — Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. — XLIII, 265 с.
Чотири автори	1. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А.]. — К. : НДІ "Укragenпромпродуктивність", 2006. — 106 с. — (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи). 2. Механізація переробної галузі агропромислового комплексу : [підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл.] / О. В. Гвоздев, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогач, М. М. Сердюк. — К. : Вища освіта, 2006. — 478, [1] с. — (ПТО: Професійно-технічна освіта).

<p>П'ять і більше авторів</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Психология менеджмента / [Власов П. К., Липницкий А. В., Луцихина И. М. и др.] ; под ред. Г. С. Никифорова. — [3-е изд.]. — Х. : Гуманитар. центр, 2007. — 510 с. 2. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін.]. — К. : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. — 115 с. — (Серія "Формування здорового способу життя молоді" : у 14 кн., кн. 13).
<p>Без автора</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт. тексту В. Клос]. — К. : Грані-Т, 2007. — 119 с. — (Грані світу). 2. Воскресіння мертвих : українська барокова драма : антологія / [упорядкув., ст., пер. і прим. В. О. Шевчук]. — К. : Грамота, 2007. — 638, [1] с. 3. Тіло чи особистість? Жіноча тілесність у вибраній малій українській прозі та графіці кінця ХІХ — початку ХХ століття : [антологія / упоряд.: Л. Таран, О. Лагутенко]. — К. : Грані-Т, 2007. — 190, [1] с. 4. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології : [зб.наук.праць / наук. ред. Каліущенко В. та ін.]. — Чернівці : Рута, 2007. — 310 с.
<p>Багатотомний документ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія Національної академії наук України, 1941—1945 / [упоряд. Л. М. Яременко та ін.]. — К. : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2007.— (Джерела з історії науки в Україні). Ч. 2 : Додатки — 2007. — 573, [1] с. 2. Межгосударственные стандарты : каталог в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Рубцова Е. Ю. ; ред. Иванов В. Л.]. — Львов : НТЦ "Леонорм-Стандарт", 2005— .— (Серия "Нормативная база предприятия"). Т. 1. — 2005. — 277 с. 3. Дарова А. Т. Неисповедимы пути Господни... : (Дочь врага народа) : трилогия / А. Дарова. — Одесса : Астропринт, 2006— .— (Сочинения : в 8 кн. / А. Дарова ; кн. 4). 4. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : Особенная часть : в 6 т. / Н. П. Кучерявенко. — Х. Право, 2002— .— Т. 4: Косвенные налоги. — 2007. — 534 с. 5. Реабілітовані історією. Житомирська область : [у 7 т.]. — Житомир : Полісся, 2006— .— (Науково-документальна серія книг "Реабілітовані історією" : у 27 т. / голов. редкол.: Тронько П. Т. (голова) [та ін.]). Кн. 1 / [обл. редкол.: Синявська І. М. (голова) та ін.]. — 2006. — 721, [2] с. 6. Бондаренко В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч.1 / В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. — К. : НТУУ "КПІ", 2006. — 125 с.

Матеріали конференцій, з'їздів	<p>1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників ["Молодь України і аграрна реформа"], (Харків, 11—13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. — Х. : Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. — 167 с.</p> <p>2. Кібернетика в сучасних економічних процесах : зб. текстів виступів на республік. міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. — К. : ІСОА, 2002. — 147 с.</p> <p>3. Матеріали ІХ з'їзду Асоціації українських банків, 30 червня 2000 р. інформ. бюл. — К. : Асоц. укр. банків, 2000. — 117 с. — (Спецвип.: 10 років АУБ).</p> <p>4. Оцінка й обґрунтування продовження ресурсу елементів конструкцій : праці конф., 6—9 черв. 2000 р., Київ. Т. 2 / відп. Ред. В. Т. Трощенко. — К. : НАН України, Ін-т пробл. міцності, 2000. — С. 559—956, XIII, [2] с. — (Ресурс 2000).</p> <p>5. Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій : зб. наук. праць / наук. ред. В. І. Моссаковський. — Дніпропетровськ : Навч. кн., 1999. — 215 с.</p> <p>7. Ризикологія в економіці та підприємстві : зб. наук. праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 берез. 2001 р. / М-во освіти і науки України, Держ податк. адмін. України [та ін.]. — К. : КНЕУ : Акад. ДПС України, 2001. — 452 с.</p>
Препринти	<p>1. Шиляев Б. А. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов / Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. — Х. ННЦ ХФТИ, 2006. — 19 с. — (Препринт / НАН Украины, Нац. науч. центр "Харьк. физ.-техн. ин-т" ; ХФТИ 2006-4).</p> <p>Панасюк М. І. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами / Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. — Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. — 7, [1] с. — (Препринт / НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).</p>
Депоновані наукові праці	<p>1. Социологическое исследование малых групп населения / В. И. Иванов [и др.] ; М-во образования Рос. Федерации, Финансовая академия. — М., 2002. — 110 с. — Деп. в ВИНТИ 13.06.02, № 145432.</p> <p>2. Разумовский, В. А. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе / В. А. Разумовский, Д. А. Андреев. — М., 2002. — 210 с. — Деп. в ИНИОН Рос. акад. наук 15.02.02, № 139876.</p>
Словники	<p>1. Географія : словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. — Х. : Халімон, 2006. — 175, [1] с.</p> <p>2. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ. термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. — К. : Європ. ун-т, 2007. — 57 с.</p> <p>3. Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. — К. : Карпенко, 2007. — 219 с.</p> <p>2. Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. — 2-ге вид., оновл. — К. : К.І.С., 2006. — 138 с.</p>

Атласи	<p>1. Україна : екол.-геогр. атлас : присвяч. всесвіт. дню науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук. редкол.: С. С. Куруленко та ін.] ; Рада по вивч. продукт. сил України НАН України [та ін.]. — / [наук. редкол.: С. С. Куруленко та ін.]. — К. : Варта, 2006. — 217, [1] с.</p> <p>2. Анатомія пам'яті : атлас схем і рисунків провідних шляхів і структур нервової системи, що беруть участь у процесах пам'яті : посіб. для студ. та лікарів / О. Л. Дроздов, Л. А. Дзяк, В. О. Козлов, В. Д. Маковецький. — 2-ге вид., розшир. та доповн. — Дніпропетровськ : Пороги, 2005. — 218 с.</p> <p>4. Куерда Х. Атлас ботаніки / Хосе Куерда ; [пер. з ісп. В. Й. Шовкун]. — Х. : Ранок, 2005. — 96 с.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. — Офіц. вид. — К. : Парлам. вид-во, 2006. — 207 с. — (Бібліотека офіційних видань).</p> <p>2. Медична статистика статистика : зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько. — К. : МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2006. — 459 с. — (Нормативні директивні правові документи).</p> <p>3. Експлуатація, порядок і терміни перевірки запобіжних пристроїв посудин, апаратів і трубопроводів теплових електростанцій : СОУ-Н ЕЕ 39.501:2007. — Офіц. вид. — К. : ГРІФРЕ : М-во палива та енергетики України, 2007. — VI, 74 с. — (Нормативний документ Мінпаливенерго України. Інструкція).</p>
Стандарти	<p>1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT) : ДСТУ ISO 7000:2004. — [Чинний від 2006-01-01]. — К. : Держспоживстандарт України 2006. — IV, 231 с. — (Національний стандарт України).</p> <p>2. Якість води. Словник термінів : ДСТУ ISO 6107-1:2004 — ДСТУ ISO 6107-9:2004. — [Чинний від 2005-04-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2006. — 181 с. — (Національні стандарти України).</p> <p>3. Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN 61010-2-020:1994, IDT) : ДСТУ EN 61010-2-020:2005. — [Чинний від 2007-01-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2007. — IV, 18 с. — (Національний стандарт України).</p>
Каталоги	<p>1. Межгосударственные стандарты : каталог : в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Павлюкова В. А. ; ред. Иванов В. Л.]. — Львов : НТЦ "Леонорм-стандарт, 2006— . — (Серия "Нормативная база предприятия"). Т. 5. — 2007. — 264 с. Т. 6. — 2007. — 277 с.</p> <p>2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : каталог-довідник / [авт.-упоряд. М. Зобків та ін.]. — Львів : Новий час, 2003. — 160 с.</p> <p>3. Університетська книга : осінь, 2003 : [каталог]. — [Суми : Унів. кн., 2003]. — 11 с.</p> <p>3. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Горницкая И. П., Ткачук Л. П. — Донецк : Лебедь, 2005. — 228 с.</p>

Бібліографічні показники	<p>1. Куц О. С. Бібліографічний покажчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році / О. Куц, О. Вацеба. — Львів : Укр. технології, 2007. — 74 с.</p> <p>4. Систематизований покажчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997—2005 роки / [уклад. Кириш Б. О., Потлань О. С.]. — Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2006. — 11 с. — (Серія: Бібліографічні довідники ; вип. 2).</p>
Дисертації	<p>2. Петров П.П. Активність молодих зірок сонячної маси: дис. ... доктора фіз.-мат. наук : 01.03.02 / Петров Петро Петрович. — К., 2005. — 276 с.</p>
Автореферати дисертацій	<p>1. Новосад І.Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.02.08 „Технологія машинобудування” / І. Я. Новосад. — Тернопіль, 2007. — 20, [1] с.</p> <p>1. Нгуен Ші Данг. Моделювання і прогнозування макроекономічних показників в системі підтримки прийняття рішень управління державними фінансами : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.13.06 „Автоматиз. системи упр. та прогрес. інформ. технології” / Нгуен Ші Данг. — К., 2007. — 20 с.</p>
Авторські свідоцтва	<p>1. А. с. 1007970 СССР, МКИ³ В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В. С. Ваулин, В. Г. Кемайкин (СССР). — № 3360585/25–08 ; заявл. 23.11.81 ; опубл. 30.03.83, Бюл. № 12.</p>
Патенти	<p>Пат. 2187888 Российская Федерация, МПК⁷ Н 04 В 1/38, Н 04 J 13/00. Приемопередающее устройство / Чугаева В.И.; заявитель и патентообладатель Воронеж. науч.-исслед. ин-т связи. — № 2000131736/09 ; заявл. 18.12.00 ; опубл. 20.08.02, Бюл. № 23 (II ч.).</p>
Частина книги, періодичного, продовжуваного видання	<p>1. 1. Козіна Ж. Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж. Л. Козіна // Теорія та методика фізичного виховання. — 2007. — № 6. — С. 15—18, 35—38.</p> <p>2. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень / Тетяна Гранчак, Валерій Горовий // Бібліотечний вісник. — 2006. — № 6. — С. 14—17.</p> <p>3. Валькман Ю. Р. Моделирование НЕ-факторов — основа интеллектуализации компьютерных технологий / Ю. Р. Валькман, В. С. Быков, А. Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні технології. — 2007. — № 1. — С. 39—61.</p> <p>4. Ма Шуїн Проблеми психологічної підготовки в системі фізкультурної освіти / Ма Шуїн // Теорія та методика фізичного виховання. — 2007. — № 5. — С. 12—14.</p> <p>5. Регіональні особливості смертності населення України / Л. А. Чепелевська, Р. О. Моїсеєнко, Г. І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. — 2007. — № 1. — С. 25—29.</p>

	<p>6. Валова І. Нові принципи угоди Базель II / І. Валова ; пер. з англ. Н. М. Середи // Банки та банківські системи. — 2007. — Т. 2, № 2. — С. 13—20.</p> <p>7. Зеров М. Поетична діяльність Куліша // Українське письменство ХІХ ст. Від Куліша до Винниченка : (нариси з новітнього укр., письменства) : статті / Микола Зеров. — Дрогобич, 2007. — С. 245—291.</p> <p>8. Третьяк В. В. Возможности использования баз знаний для проектирования технологии взрывной штамповки / В. В. Третьяк, С. А. Стадник, Н. В. Калайтан // Современное состояние использования импульсных источников энергии в промышленности : междунар. науч.-техн. конф., 3-5 окт. 2007 г. : тезисы докл. — Х., 2007. — С. 33.</p> <p>9. Чорний Д. Міське самоврядування: тягарі проблем, принади цивілізації / Д. М. Чорний // По лівий бік Дніпра: проблеми модернізації міст України : (кінець ХІХ—початок ХХ ст. / Д. М. Чорний. — Х., 2007. — Розд. 3. — С. 137—202.</p>
<p>Електронні ресурси</p>	<p>1. Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. мед. вузів ІІІ—ІV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв. — 80 Мп / 700 МВ. — Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. — (Бібліотека студента-медика) — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. — Систем. вимоги: Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97-2000.— Назва з контейнера.</p> <p>2. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс] : за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. — К. : CD-вид-во "Інфодиск", 2004. — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) : кольор. ; 12 см. — (Всеукр. перепис населення, 2001). — Систем. вимоги: Pentium-266 ; 32 Mb RAM ; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP. — Назва з титул. екрану.</p> <p>3. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті : (підсумки 10-ї Міжнар. конф. „Крим-2003”) [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібліотечний вісник — 2003. — № 4. — С. 43. — Режим доступу до журн. : http://www.nbuv.gov.ua/articles/2003/03klinko.htm.</p>

Приклад оформлення списку використаних джерел

1. Ассаджиоли Р. Психосинтез: теория и практика / Р. Ассаджиоли, П. Феруччи, Т. Йоуменс, М. Крэмpton – М. : REFL-book, 1994. – 310 с.
2. Бабич О. И. Личностные ресурсы преодоления синдрома профессионального выгорания. [Электронный ресурс] / О. И. Бабич. – Режим доступа до : <http://ipkro-38.ru/content/view/322/362/>
3. Берзінь В. І. Формування психолого-фізіологічної стійкості, профілактика розумових перенавантажень та емоційних стресів молоді. / В. І. Берзінь – К. – 2008. – 194 с.
4. Болтівець С. І. Психогієна особистості у процесах трансформації професійної спрямованості за типом «людина-людина». / С. І. Болтівець // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання незайнятого населення в умовах фінансово-економічної кризи : зб. наук. праць за матеріалами IV Всеукр. наук.-практ. конф., 30 жовт. 2009 р. – К.: ПІК ДСЗУ, 2009. – С. 7–16
5. Борисова М. В. Психологические детерминанты психического выгорания педагогов : автореф. дис. на соиск. учен. степень канд. психол. наук : спец. 19.00.07. «Педагогическая психология». / М. В. Борисова. – Ярославль, 2003. – 29 с.
6. Булатевич Н. М. Синдром емоційного вигорання вчителя : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.04 «Медична психологія» / Н. М. Булатевич. – К., 2004 – 19 с.
7. Булах І. С. Деякі причини внутрішньоособистісних конфліктів у підлітків з шкільною дезадаптацією / І. С. Булах, Г. О.Хоміч // Природа, феноменологія та динаміка конфліктів у сучасному світі : Тези Міжнар. наук.-практ. конф. – У 2-х кн.. – Чернівці, 1993. – Кн.. 2. – С. 13-14.
8. Бурлачук Л. Ф. Словарь-справочник по психодиагностике / Л. Ф. Бурлачук, С. М. Морозов – СПб., 2001. – 528 с.

9. Вадутова Ф. А. Факторы возникновения внутриличностного конфликта у студентов старших курсов. [Электронный ресурс] / Ф. А. Вадутова, О. Г. Берестнева, О. С. Жаркова, И. Л. Шелепов // Современные проблемы науки и образования. – 2011. – № 6. – Режим доступа до журн. : <http://www.science-education.ru>

10. Вербицька Л. Ф. Синдром вигорання у соціальних працівників: професійні ризики та корекція. / Л. Ф. Вербицька // Актуальні проблеми психології : зб. наук. пр. Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України. – Т. Х. Психологія навчання. Генетична психологія. Медична психологія. – Вип. 19. – К. : ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2011. – С. 29–38

11. Вікова та педагогічна психологія : навч. посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – К.: Просвіта, 2001. – 416 с.

12. Дубчак Г. М. Внутрішньоособистісні конфлікти студентів у період навчання у вузі : дис.... канд. психол. наук: 19.00.01 / Дубчак Галина Михайлівна. – Чернівці, 2000. – 226 с.

13. Корольчук М. С. Психологія: схеми, опорні конспекти, методики : навч. посіб. [для студ. ВНЗ] / М. С. Корольчук, В. М. Крайнюк, В. М. Марченко / За заг. ред. М. С. Корольчука. – К. : Ельга, Ніка-Центр, 2005. – 320 с.

14. Маланьїна Т. М. Проблема внутрішньоособистісного конфлікту у психології [Електронний ресурс] / Т. М. Маланьїна // Вісник психології і соціальної педагогіки : зб. наук. праць Інститут психології і соціальної педагогіки Київського університету ім. Бориса Грінченка; Московський гуманітарний педагогічний інститут. – Вип. 1. – К., М., 2009. – Режим доступу до збірника : http://www.psyh.kiev.ua/Збірник_наук._праць._-_Випуск_1

15. Мальцева Н. В. Проявления синдрома психического выгорания в процессе профессионализации учителя в зависимости от возраста и стажа работы : дис. ... канд. психол. наук : 10.00.13, 19.00.07 / Мальцева Наталья Владимировна. – Екатеринбург, 2005. – 212 с.

16.Мошенська Л. В. Психологічні захисти і несвідоме / Л. В. Мошенська // Практична психологія та соціальна робота. – 1998. – №5. – С. 11 – 14

17.Пашукова Т. І. Практикум із загальної психології / Т. І. Пашукова, А. І. Допіра, Г. В. Дьяконов / за ред.. Т. І. Пашукової. – 2-ге вид., стер. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2006. – 203 с.

18.Adjickovic D. Sources of helpers' professional stress and burnout // Mental health care of helpers. – Zagreb, 2002, – pp. 33–40.

19.Antonovski A. Unraveling the mystery of health. How people manage stress and stay well. – San Francisco, C.A.: Jossey-Bass, 1987.

20.Bakker, A., Demerouti E., Schaufeli, W.B. Validation of the Maslach Burnout Inventory – General Survey: An internet study. – Anxiety, Stress & Coping, 15, 2002. – pp. 245–260.

Подання голові державної екзаменаційної комісії щодо захисту
дипломної роботи

Форма № Н-9.03

(повне найменування вищого навчального закладу)

ПОДАННЯ

**ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ**

Направляється студент _____ до захисту дипломної роботи
(прізвище та ініціали)

за напрямом підготовки _____
спеціальністю _____
(шифр і назва спеціальності)

на тему: _____
(назва теми)

Дипломна робота і рецензія додаються.

Декан факультету _____
(підпис)

Довідка про успішність

_____ за період навчання на факультеті
(прізвище та ініціали студента)

_____ з 20__ року до 20__ року повністю
виконав навчальний план за напрямом підготовки, спеціальністю з таким розподілом оцінок
за: національною шкалою: відмінно __%, добре __%, задовільно __%;
шкалою ECTS: A __%; B __%; C __%; D __%; E __%.

Секретар факультету _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Висновок керівника дипломної роботи

Студент (ка) _____

Керівник роботи _____
(підпис)

“ ___ ” _____ 20__ року

Висновок кафедри психології про дипломну роботу

Дипломна робота розглянута на засіданні кафедри психології протокол №. __від__ 201__

Студент (ка) _____
(прізвище та ініціали)

допускається до захисту даної роботи в екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри психології _____
(підпис) (прізвище та ініціали)
“ _____ ” _____ 20__ року

Завдання на дипломну роботу

Форма № Н-9.01

_____ (повне найменування вищого навчального закладу)

ФАКУЛЬТЕТ _____

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ _____

Освітній ступінь _____

Напрямок підготовки _____

(ШИФР І НАЗВА)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ _____

(ШИФР І НАЗВА)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри психології

_____ року
“ ____ ” _____

**З А В Д А Н Н Я
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ**

_____ (ПРИЗВИЩЕ, ІМ'Я, ПО БАТЬКОВІ)

1. Тема роботи _____

керівник роботи _____,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “ ____ ” _____ 20__ року

№ _____

2. Строк подання студентом роботи _____

3. Вихідні дані до роботи _____

4. Перелік питань, які потрібно розробити _____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
 Перелік методів (теоретичних, емпіричних) дослідження

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка

Студент _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Навчально-методичне видання

**Методичні вказівки
до організації науково-дослідницької
діяльності студентів та написання
дипломних робіт**

Укладачі:

І.О. Корнієнко, Л.І. Березовська, М.С. Барчій

Тираж 10 пр.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № _____ від _____.2016 р.

Редакційно-видавничий відділ МДУ,
89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26